

Úvodní stránka>Vaše práva>Základní práva>**Podnikání a lidská práva**

Podnikání a lidská práva

Podnikatelské činnosti, které by mohly celosvětově negativně ovlivnit lidská práva, a reakce EU.

Podnikatelské činnosti jsou motorem hospodářství, neboť přispívají k hospodářskému a sociálnímu rozvoji vytvářením pracovních míst a poskytováním zboží a služeb. Zároveň však mohou mít nepříznivý dopad na lidská práva, včetně environmentálních, pracovních a společenských aspektů.

Podniky mohou (svou činností nebo nečinností) a činností nebo nečinností svých dodavatelských řetězců) negativně ovlivnit celé spektrum mezinárodně uznávaných lidských práv, jako jsou:

občanská a politická práva
hospodářská a kulturní práva
rovnost a nediskriminace
práva dítěte
svoboda projevu
ochrana údajů
právo na spravedlivý proces
environmentální práva a udržitelnost
pracovní práva
práva v oblasti zdraví
práva na ochranu spotřebitelů

Organizace spojených národů (OSN), Mezinárodní organizace práce (MOP) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) zformulovaly globální očekávání v oblasti odpovědného podnikání, aby se zajistil pozitivní přínos podniků a zabránilo negativnímu dopadu jejich činností.

Konkrétně:

obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv z roku 2011 jsou prvními celosvětově dohodnutými standardy pro předcházení a řešení rizik ohrožujících lidská práva v souvislosti s podnikatelskou činností.

Pokyny OECD přijaté v roce 1976 a **aktualizované v roce 2011** obsahují kapitulu o lidských právech, která je v souladu s obecnými zásadami OSN v oblasti podnikání a lidských práv.

Tripartitní deklarace MOP o principech týkajících se nadnárodních společností a sociální politiky byla v roce 2017 aktualizována tak, aby zahrnovala nové pracovní normy, jakož i odkazy na obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv a na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030.

Kromě toho přijala Rada Evropy v roce **2016 doporučení o podnikání a lidských právech**, které se zaměřuje na poskytnutí přístupu k opravným prostředkům se zvláštním důrazem na dodatečnou ochranu potřeb pracovníků, dětí, původních obyvatel a obránců lidských práv.

Pokud jde o přístup k opravným prostředkům, obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv stanoví, že země mají přijmout vhodná opatření, kterými zajistí osobám, jejichž práva byla porušena ze strany podniků, přístup k účinným opravným prostředkům. Toho lze dosáhnout soudními, správními, legislativními a jinými vhodnými prostředky. V uvedených obecných zásadách je rovněž stanoveno, že od podniků, které svou činností způsobily negativní dopady nebo k nim přispěly, se očekává, že pro jejich řešení přijmou nápravná opatření.

Reakce EU:

Listina základních práv Evropské unie obsahuje několik příslušných pravidel, např. tato:

zákaz otroctví a nucené práce (článek 5)
svoboda podnikání (článek 16)
zákaz diskriminace (článek 21)
práva dítěte (článek 24)
slušné a spravedlivé pracovní podmínky (článek 31)
zákaz dětské práce (článek 32)
ochrana zdraví (článek 35)
ochrana životního prostředí (článek 37)
ochrana spotřebitele (článek 38)
právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces (článek 47)

EU reagovala na negativní dopad podnikatelských činností na lidská práva těmito opatřeními:

2011 – strategie EU, v níž se zdůrazňuje závazek provádět obecné zásady OSN v oblasti v oblasti podnikání a lidských práv

2015 – **přezkum pokroku EU v uplatňování zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv**, provedený Komisí

2017 – **zpráva Agentury pro základní práva** obsahující doporučení vypracovat přehled všech opravných prostředků sepsaný srozumitelným jazykem pro širokou veřejnost.

2019 – přehled Komise o pokroku v oblasti **sociální odpovědnosti podniků, odpovědného chování podniků a podnikání a lidských práv** (SWD (2019) 143)
2019 –

zvláštní zpráva Agentury pro základní práva o porušování lidských práv zaznamenaných v EU v souvislosti s podnikáním a dostupné prostředky nápravy

Poslední aktualizace: 28/07/2020

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.